

Instruks for kompetencer, ansvar, opgavefordeling og delegation

Ansvarlig: Tilbudsledere		
Målgruppe: Alle medarbejdere, der udfører sundhedsfaglige opgaver og behandling	Revideret af: Afdelingsleder Mie Krosgaard, sygeplejerske Birte O. Knudsen og tilbudsledere	Revideret og gældende fra: 1. juni 2020
	Godkendt af: Tilbudsledere	
	Revisionsansvarlig: Afdelingsleder Mie Krosgaard, sygeplejerske Birte O. Knudsen og tilbudsledere	Næste revisionsdato: Juni 2021

Formål

At instruksen for delegering, ansvar kompetence og opgavefordeling er gennemskuelig og håndterbar for ledelse og medarbejdere på Aktivitets- og Botilbud – CDH, samt Undervisning og Behandlingsafdelingen - CDH.

I praksis opleves at det er en udfordring at skille sundheds- og sygeplejeopgaver fra service-lovens opgaver. Det er vigtigt at have et overblik over, om medarbejdere handler efter sundhedsloven eller serviceloven, da der er forskel på patientens retsstilling.

Når der leveres indsatser efter sundhedsloven, skal det være klart for både patient og medarbejder at det er reglerne om delegation, sundhedsfagligt ansvar og patientsikkerhed der er gældende. Sygeplejeopgaver henviser til indsatser der bevilges efter §138 i sundhedsloven. Sygeplejeindsatsen er ikke forbeholdt sygeplejersken, men kan udføres af alle faggrupper.

Regler om delegation udspringer af Autorisationsloven. Sygeplejersker, fysio- og ergoterapeuter, Social- og Sundhedsassistenter bliver som følge af deres uddannelse autoriserede sundhedspersoner og er dermed underlagt autorisationsloven med dertil hørende rettigheder og pligter. I kraft af deres uddannelsesmæssige baggrund giver det kompetence til at udøve sundhedsfaglig virksomhed.

For nogle grupper af autoriserede sundhedspersoner, f. eks læger, tandlæger og kiropraktorer, er det i autorisationsloven fastsat, at en del af den pågældende faggruppes virksomhedsområde er et forbeholdt virksomhedsområde. Det vil sige, at denne nærmere definerede form for virksomhed ikke må udøves af personer uden den pågældende autorisation.

Autoriserede sundhedspersoner med en forbeholdt virksomhed kan delegeres til andre at udføre opgaver inden for den forbeholdte virksomhed. Alle former for sundhedsfaglig virksomhed kan som udgangspunkt delegeres. Der er dog undtagelser. Eksempler på forbeholdt virksomhed, som ikke kan delegeres er: udfærdigelse af recepter (jf. Bekendtgørelse om recepter §1),

Regler om delegation

Indledningsvist er det væsentligt at fastslå, at alle opgaver, der er omfattet af reglerne om delegation, i deres udspring skal være delegeret af en **læge** eller en **anden autoriseret sundhedsperson**, som har forbeholdt virksomhed. En læge kan bestemme at kun bestemte faggrupper må udføre opgaven. Når en opgave overdrages til et Bosted fra lægen, overtager ledelsen for Bostedet ansvaret for denne.

Ledelsen skal sikre at personalet er kvalificeret til at udføre opgaven, at der ligger klare og tydelige instrukser i opgavens udførelse samt tilsyn hermed. Ledelsen på botilbuddet kan ikke videregive ansvaret eksempelvis til en enkelt sygeplejerske.

Konkret delegation.

Eksempelvis når en læge i et helt konkret tilfælde ordinerer f. eks iv-medicin til en bestemt patient. Hvis en konkret opgave til én forudbestemt patient gives videre til én bestemt medarbejder.

Rammedelegation.

Når en autoriseret sundhedsperson delegerer til en medhjælp inden for en forudsat fastsat ramme(opgavetype) til selv at vurdere behovet for behandling og gennemførelse heraf.

Videredelegation.

Alle delegerede opgaver kan som udgangspunkt videredelegeres, men en autoriseret sundhedsperson kan ved overdragelse tilkendegive, at videredelegation ikke må finde sted. Har ledelsen besluttet at hele personalet kan varetage de samme opgaver, er der ikke tale om videredelegation mellem personalet.

Medhjælp

Jvf. ovenstående er det alene lægen eller en anden sundhedsperson med forbeholdt virksomhed, der kan delegere. Lægen kan i princippet vælge at delegere til alle - både autoriserede sundhedspersoner, plejepersonale og lægfolk. En person (medhjælp), der har fået delegeret en forbeholdt opgave, er ansvarlig for at udføre denne opgave efter den givne instruktion/instruks.

Ledelsesansvar

Det er tilbudslederens ansvar, at der er en ledelse, der kan sikre en arbejdstilrettelæggelse, der tilgodeser patientsikkerheden. Desuden har tilbudslederne ansvaret for at der foreligger instrukser for en fagligt forsvarlig arbejdstilrettelæggelse af delegeret virksomhed. Herunder at medarbejderne er instrueret og oplært heri. Det er afdelingsledelsens ansvar at

- sikre at medarbejdere der udfører delegerede opgaver, har de relevante kvalifikationer.
- der foreligger klare og entydige instrukser i opgavens udførelse
- føre tilsyn afhængig af opgavens karakter og den bemyndigede medarbejders erfaring og kompetence.

Medarbejderansvar

Medarbejderen er ansvarlig for at frasige sig en opgave, som den pågældende ikke ser sig i stand til at udføre forsvarligt. Medarbejderen er ansvarlig for at udføre opgaven efter de af ledelsen fastlagte retningslinjer. Vælger medarbejderen at tilsidesætte retningslinjen ved f.eks. at videredelegere en opgave, påtager medarbejderen sig ansvaret for at opgaven kan udføres fagligt korrekt samt at føre tilsyn. Medarbejderen er under udøvelsen af sin virksomhed forpligtet til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed. Dermed følger også en forpligtelse til at udføre den nødvendige indsats og efterfølgende dokumentation.

Sygeplejeopgaver der ikke er lægeordinerede

Personalet på botilbuddene udfører en række forebyggelses- og plejeopgaver, som ikke er lægeordinerede. Det kan f.eks. være opgaver i relation til personlig pleje, ernæring, ADL og andre former for aktivitet og træning. Fælles for denne type opgaver gælder, at den enkelte person agerer ansvarligt inden for rammerne af egne faglige kompetencer. Hvis en medarbejder vurderer, at der er behov for eksempelvis ernæringsudredning og efterfølgende udarbejdelse af ernæringsplan og kontinuerlig opfølgning, så er der tale om en opgave som ligger indenfor botilbuddets arbejdsfelt. I praksis vil denne opgave ofte blive varetaget i samarbejde mellem flere faggrupper. I juridisk forstand er der ikke tale om en delegation, der er i stedet tale om en samarbejdsrelation, hvor det er op til lederen at fastlægge lokal praksis for, hvor ansvaret for de konkrete opgaver er placeret.

Referencer

- Sundhedsstyrelsens vejledning og udfærdigelse af instrukser. VEJ nr. 9001 af 20/11/2000: [Link](#)
- Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp (delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed). VEJ nr. 115 af 11/12/2009: [Link](#)
- Bekendtgørelse af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed. LBK nr. 990 af 18/08/2017: [Link](#)
- Notat om delegation, KL, d. 11. maj 2014 [Link](#)